

Goiz negu, bi negu

Mikel Zubeldia Etxeberria

*en skara
txanpla*

Goiz negu, bi negu

Mikel Zubeldia Etxeberria

Julene Azpeitia 29. ipuin lehiaketa

2016

1. saria

2016ko abenduan digitalizatutako ipuina.

© Mikel Zubeldia Etxeberria (ipuinarena)

© Zumaiako Udala (argitalpen honena)

*The subterranean fire has its altar in each man's breast,
for in the coldest day, and on the bleakest hill, the traveller cherishes
a warmer fire within the folds of his cloak than is kindled on any heart.*
A WINTER WALK (Henry David Thoreau)

Thilo eta Thai's van Linden-i

-1-

Ez harrotu hautsik, motel! Ez harrotu. Moztu itzak hire soroko belarrak, hire sorokoak soilik. Eta ez, inola ere ez... Ez itzak auzokoaren hautsak harrotu. Zer gerta ere... Aitak maiz esanagatik, lezio batzuk ez dira sekula ikasten. Gatozen eszena fokuan jartzera. Saldivia zara. Eskarmentu handiko kanpo-saltzailea lanbidez, Mateo-txistu moderno bat. Nekaritza-erremintak munduan zehar saltzen diharduzu. Zuri dagokizun bidaia ospelak herrialde austral bateko neguan du hasiera. Demagun, Afrikatiko lan-bidaia luze eta nekoso batean murgilduta zaudela eta Hegoafrika azken etapa duzula. Durbanerako konexioa galdua, Johannesburgeko aireportuan buxatuta geratu zara bart. Gaua Hotel-Casino Peermont tristan igaro ondoren, larunbat goizez, ezagutzen ez duzun Raymond Hills delako Falcon-eko saltzaile gazteak hoteletik erreskatatu eta harekin eman duzu goiz guztia Mandela Square inguruko merkataritza-gune erraldoian. Café Dupont et Dupond-en bazkari-legea bete ondoren, merkataritza-gunetik autoa utzitako parkingera zoazte atzera, aldirietako tren hartuta. Erdi hutsik da tren. Raymond telefonoz ari da hizketan ozen, algara bizian. Leihotik begira, zure baitan sartuta zu.

Parkinera iristerako, bion artekoak egin duela sinetsita zaude; amaitu dela behingoan Ray komertzial perfektuak behartuta bada ere, ondo jokatuako funtzioa. Hartara, Hotel-Casino Peermonteko sarrerara lagundu, elkar agurtu eta bertan lagako zaituela ziur-

tzat jotzen duzu. Eta, behin hoteleko bakardade amestuan, maleta osatu, afari koxkorra egin, dutxatu, lo eta kitto. Beste portu batera joango zarela. Betiko legez. Zerua oskorri da. Rayk eskuak bolanteari irmo bermatuta dauzka. Iluntzerako planik ba ote duzun. Ezetz, zuk. Hotelera itzuli eta lotara joan nahi duzun arren, ez zara gai aitzakiaren bat asmatzeko. Horren orde, *I don't want to bother you*, xaloa atera zaizu. Asteburu horretan libre dagoela, ordea, berak; *Emma-Ray* hiru urteko alabatxoa, Emma emazte ohiarenean delako. Ea lagunekin pub batera trago batzuk hartuz lagunduko diozun, egundoko errugbi partida botatzen dutela eta. Edo bestela, izebarenera barbakoa batera animatzen ote zaren. Aukeratzeko. Eta zuk –tonto zuk–, ez dakizun arrazoi bategatik, ez eta *neurria* hitzak existitzen ez diren herrian zaudelako akaso, baietz esan diozu, gustura joango zinatekeela izebarenera. *Avec plaisir*, apellidua darabilzu, bai baitakizu frantsesezko hitzekin goxoa jartzen dela zure lagun berri frantximant zalea. Egiazki kontrakoa egin nahiko zenukeen arren, berezkoa duzun begiluze petral izate horrek saldu egin zaitu berriz ere. Hartara, familia ezezagun baten baitan txertatu eta neguko barbakoa batean parte hartuko duzu. Gaitz-erdi. Ez duzula inor gogaitarazi nahi berretsi diozun arren, berandu zabiltza, ze ordurako Ray telefonoz hizketan ari da, izebarekin seguruenik. Handik gutxira baiezko zeinua dagizu, begia kliskatuz eta irribarrez. Hara joan beste erremediorik ez duzu. Motorraren burrunba ozena. Zureak egin du.

Raymond Hills-ek autoa Kempton Park aldera bideratu duenerako hodeiak apur bat saretu dira. Arrastiriko zero beltz odoleztatua autobide galdu hipnotikoaren ifrentzu da. Radioan Lou Begaren *Mambo No. 5*-ak jotzen du atertu gabe. Ray kankailuak gorputza bihurrikatu, bolanteari kolpetxoak eman eta burua ezker-eskuin mugitzen dihardu. Konturatzerako, *Birchgate Supermarket*-en geratu du autoa. Harategi eta autozerbitzu ere baden lokal ilunean *boerewors*, *sosaties*, txerri-txuleta eta oilasko-izter marinatuak eskatu ditu. Baita zezina makilatxo, artaburu, opil izoztu eta *Ben&Jerry's* izozki terrina pareta ere. Ez dizu ordaintzen laga. Ez duzu haren izeba-osabarenera esku-hutsik joan nahi, ordea. Magnum edukierako *Beyersklook* ardo botila erosi duzu, *Cabernet Sauvignon*. Botila ikustean, *Awesome!*, oihu egin du Rayk onespenez. Irteterako, eguzki sartua eta hotz-kirria. Errepide nagusia utzi eta zuhaitzez mukurua den urbanizazioen eremuan barneratu zarete.

Argiztapen urriko lekua izaki, mantso gidatzen dihardu Rayk, bidea erratzeko beldurrez bezala. Isilik da behingoagatik, pentsakor. Damua ate-joka hasi zaizu orduan. Zenbat eta gertuago jomuga, orduan eta sendoago autotik ez irteteko grina. Sarritan gertatu

ohi zaizu, bezeroengana edo erakustazoka batera iristeko zorian zarela, bidea are gehiago –ahal balitz infinituraino– luzatu nahi izatea. Dei biezaio sentipen hori, betekizunei ihes egiteko grina, nagitasuna edo beldur eszenikoa. Ezkiak iruditu zaizkizun zuhaitz le-
rroa igaro eta asfaltatu gabeko kale labur estu batean barneratu zarete: *Van der Lith Street*. Errepidearen amaiera. Langa bat. *Private residential area*. Begi distiratsuak fokuen parean. Katu bat, akaso. Inoiz katamotz edo beste felino solterik ere ikusia dela aipatu du Rayk, zu lasaitu nahian baina egiatan zugar ardura piztuz. Usu zabaldu da langa zorionez. Harri-txintzarrezko bide batek alde banatuko etxe lerrokatuen gunera zaramatzate. Etxe guztiak patroi berekoak dira: adreilu okredun pisu bakarrek, ataurrean loreño eta bata bestearen arteko mugari baxudunak. Eskuinetara, bigarren etxearen parean aparkatu du. Autoaren argiak hainbatetan piztu eta itzaliaren ondorioz, zu baino helduxeago den bikote bat atera da lau zenbakidun ataritik. Izeba-osabak maitekiro besarkatu ondoren, *Auntie Ilona* bezala aurkeztu dizu aurpegi biribil-
leko emakume mardula; zerorrek *guri talotsu* bezala etiketatu duzuna. Legins horiak zein Oeste hizkidun niki kakia daramatza, baita lokarri gabeko bamba bakeroak ere. Gizona berriz, *Uncle Louis*, Trebelsi apelliduz, emaztea baina puska bat garaiagoa da. Begi biribil, sudur zapal, bibote motz, lepalodi eta untxi ebakortzduna. Txandal, kirol-kamiseta garagardo upelñoduna eta etxeko zapatilez azaldu da. Zuretzako, izena mihi puntan izanagatik, atera nahi ez duen herbeheretako futbol entrenatzaile baten igual-
iguala dena. Etxe barrura sartu zarete.

-2-

Trebelsitarren etxeko sarrerak saloi amerikar handi batera ematen du. Larre estiloan dekoratuta dago. Altzari zein apaingarriak maiztuak izanagatik, duinak dira. Kortxo distiradunekoa da zorua eta izokin-koloreko goteletezkoak hormak. Zure eskanerrak honako inbentarioa egin du: oihal ilun eta mengelezko sofa belaxka bat, tekazko arasa baxu baten gainean telebista erraldoia, aldamenean Yamaha HIFI musika-dorre ahaltzua, dozena bat urte lehenago puntakoa zatekeena. Ezker aldean, berriz, murko txinatar hala-moduzko bat hiruzpalau kala loreekin, nakar tantadun gurutze lakatua eta ondoan Wendy pelutxea, *Immaculate* ipintzen duen bihotz xingoladunaz. Loredira daraman kristalezko atearen parean, lurrean, forjazko kaiola arranditsua. Eskuinetara, barra batez banandua sukalde amerikarra dago, pinuzko altzariduna; objektuez mukuru, apur bat anabasan. Telebista-gune eta sukaldearen artean, geletara daraman pinuzko atea, ferra formaduna. Katekorratzezko koadro naifak nonahi eta nolana ageri dira hormetan: mahats mulko, tximeleta gorribeltz, kinke, mitxoleta, paisaia idiliko eta beste. Agian landa estiloarekin gaizkien ematen duena, sabaitik zintzilik dagoen laurogeiko hamarkadako diskotekako bola ispiluduna izango da.

Harrera ona egin dizute, nahiz eta izeba-osabak zertxobait behartuta eta urduri nabari dituzun. Ray izotza apurtzen saiatzen ari da etengabe, harroxko eta neurritz kanpo gain antzezten. Hartara, argazkietako tipo gaizki fokatua zara zu etxe horretan, erabat lekuz kanpo. Berriz ere damua bisitari. Zer arraio ari zara Saldivia, munduaren hego adarraren puntaren puntan, ezagutzen ez duzun familia baten baitan, zozoarena egiten ez bada? Ez al duzu plan hoberik? Begi-bistakoa da, beste munduetan txertatzea laket duzun begiluze petral zuzendu ezinezkoa zarela. Zerorri jausi zara baina, zeure tranpan. Bestela esanda, pala bete simaur jaurti duzu zeure buruaren gainera. Berandu da, orde, atzera egiteko. Zure ohoretan ari dira gainera teatro hori guztia paratzen. Pozik egon beharko zenuke.

Neguko barbakoa etxeko bizkarraldeko patio irekian egingo da. Porlanezkoa du zorua eta adreiluzkoak hormak, landare igokariez mukuru. Bertan dira Ray eta *Uncle Louis*,

sua piztu eta beste kontuen ardurapean. Etxean sartu zarenez geroztik, ez dizu hitz-erdirik esan Louisek. Susmatzen hasia zara ez ote duen zугanako errezeloren bat. Ikatz zakua emateko aitzakiaz hurreratu zatzaizkio. Rayk abagunea profitatu du zu *sales-monster* bezala bataiatzeko. Sekulako loreak bota dizkizu, nahiz eta hura hasiberria den Falconen eta zurekiko obra eta mirakuluak bigarren edo hirugarren eskuz jasoko zituen, asmatuak ez badira. Rayren bultzadaz baliatuz, zure jardueraren nondik norakoak azaldu dizkiozu lau zertzeladaz, apalckeria zein oso ikasia duzun erretolika zirrara eragilea baliatuz, zeinak herri xeheak zугan gizaki bereizia ikus dezan duen xede. Kontu arranditsu horien bitartez, lortu duzu gizon epela piztea eta horrek hizpide eman dio bera nekazaritza-ingeniarria dela jakinarazteko. Orain dela gutxira arte, ARC delako nekazaritza-ikerkuntzarako erakundeetan ibili izan dela lanean aitortu dizu. Bertan egin izan dituen betekizunen berri eman du segidan. Motzean gizon arrazoizkoa iruditu zaizu Louis Trebelsi, ideia argiduna. Mingostasun kutsu bat ere ehizatu diozu. Egur eta ikatz anabasen sua piztu bitartean nekazaritza-kontuez solas egin duzue, zuzeneko ereiteaz bereziki. Nola Monsantoaren moduko *lobby* oligopolistak Hegoafrikan sartu nahian dabiltzan setati. Luzaz arituko zinatekete, baina parrillarekin arazotan dabilen Louisek, entenditu gabe ulertu duzun biraoa egin du. Eta, enbarazu ez egitearren, atzera saloira itzuli zara. Auntie Ilona sukaldea eta saloia bereizten dituen barraren beste aldean da, lore formako plater berde gardenetan *Cheetos*, natxo, mexikar tortilla, txerri-azal eta zezina makiltxoak paratzen. Ilehorri kardatukoa da, tindagai merkeko zorupean ile beltz urdintzen hasiak ageri zaizkion arren. Begi-kraterrak ditu. Irribarre herabea egin dizu. Barre azala eta malenkoniatsua begitandu zaizuna; sendagai batzuetan bezala onurak baino aurkako efektu gehiagokoa. Zurekin hizketan ari den bitartean, aurrez prestatu edo erositako kolore ezberdinetako saltsak ipini ditu katiluetan: tipula-saltsa, *Monkey-gland sauce*, ketchup, mustarda, guakamole, gazta urtu, eta identifika ezineko beste zenbait edabe. Zuk oparitutako *Beyersklook* ardo botila ireki eta *Klipdrift* brandiarekin nahasten hasi da. Zuri eskaini dizu lehen godaleta. Zurea bi halako bete du berea. Topa egin duzue. Derrotean edan du, desesperatuki. Isiltasun deserosoa egin da gero eta zuk –komertzial zuk– hizketarako gairen bat ateratzearen, ardoa eta brandiaren arteko fusio hura, jan aurreko lekuko ohiko edaria ez ote den galdegin diozu, frantsesen xanpaina, italiarren bermuta edo espainolen jerez edo marianittoa bezala. *Apperitif* hitz frantsesa darabilzu zehazki, edozein lekutan atera behar duzun sena frantses kanpaitsu horrekin. Ilonak ez dizu ezer erantzun, irribarre egitera mugatu da. Irribarre tristeza izan da, baina tira, azken finean irribarre. Ondoren telebista piztu eta sofán esertzeko erre-

gutu dizu. Errugbi partida hastera doala. Zein partida baina? Hegoafrika eta Italiaren lagun artekoa. Handik gutxira Louis eta Ray *Boitjie*-en kamiseta berdearekin azaldu dira kalapitan. Zuri, bi taila txikiagoko kamiseta nazionala egokitu zaizu. Janztea baino beste erremediorik ez duzu.

Partida hasi bezain laster arestiko neurritasun eta distantzien mugak urtu egin dira. Izeba-osaba-ilobak hooliganen modura ekin diote euren taldea animatzeari, hamaika onomatopeia ulertezin oihukatu dituzte euren mutilak piztu eta bultzatzeko, sofatik etengabe jauzika aritu dira grinatsu, euren bizia jokoan balego bezala, eta, direnak eta ez direnak esan dizkiete jokalaria *spagetti-en mamma* gajoei. Eta zu Saldivia, sexuaz landa sofako kirolak sobera maite ez dituzun horrek, gustura aritu zara telebista zein sa-loiko bi ikuskizunak antropologoaren antiojok behatzen, apur bat auzo-lotsaz, dena esan behar baldin bada. Ez da errugbiaz asko entenditu behar partida exkaxa dela ohartzeko. Jean de Villiersek gidatzen duen Hegoafrikak lehen minututik hartu du men-pean Italia maskala eta bere gogara dominatzen du jokoa; nagusikeria iraingarria erabiliz. Ray ahoberoak Hegoafrikarren gizaldiko partida bezala saldu nahi dizun arren, mihi-lehorrago dagoen Louisek gaizki jokatzen ari direla aitortu dizu ahapeka, saloia utzi eta barbakoa gobernatzera jo duen batean. Zuek bitartean nerbioak jota, platertxoetako jakiak *klu, klu, kluk eta urruk* bazkatzen ari zarete. Zuk ekarritako ardo botila istant batean lurrundu da eta beste hainbat danga-danga dantzan joan dira. Konturatzeko, aitzurto zara tontamentean. Ray eta Ilona ere bide beretik doaz. Rayk, *Sprinboks-en* entseguak bizia galduz bezala ospatzen ditu, beso luze eta eskutur handiak airean ukabilkatuz, buila bizian, kamiseta nazionala erauzi eta errotarena eginez. Atsedendia iristean, Rayk brandi botila eskuan hartu, eta, slalomak eginez, Uncle Louisi barbakoa-ren prestaketan laguntzera joan da. Zerorrek txerri azalak jan eta jan segitu duzu, demonioak hartuta bezala.

Bigarren zatia hasterako seko mozkorrik zaudete laurak. Dena da garrasi, lelo, irri, eta bridarik eza. Hainbeste, non partida bigarren maila batera pasatu den. Izeba-ilobak edozein unetan hasten dira dantzan, edozer huskeria edo dorpeziagatik barrezka eta ondoren, negar malkoetan. Uncle Louis serioxeago dago, baina hitzek laprast egiten diete ahora iristean. Zu ez zara hankamotz geratu. Ray eta biok, elkarri sorbaldatik helduta, *Braaivleis, Rugby, Sunny Skies and Chevrolet* iragarkia kantatu duzue *a capella*. Hirurogeita hamargarreneko Hegoafrikar telebistako klasiko bat omen, *country-rap* aitzindaria; alimaleko harribitxia. Umetan mendi malkarretatik behera zilipurdika bezain alai laprast egin dizu denborak, eta, ez zenuke jakingo esaten moxkor partida zoro ha-

ren zein minutu zehatzetan gertatu den, baina kalejira patetiko hartan ariko zinetela apustu egingo zenuke, bi ninfak saloian azaldu direnean. Nolabait esatearren, denborak zotin egin duenaren sentipena jaso duzu orduan. Luzangak dira, ederrak dira, xar-mantak dira; gerrialderainoko ilehoria bata, ilunxeagokoa bestea. Ipurmasailetarainoko galtzamotz marguldu zirpildu zein korapilodun kamisetez jantzita dira, piercing bana tripotxetan. Luzaz mantendu duzu txano-gorritxoenganako begirada maltzurra. Mozkorrik, zail duzu disimulatzen. Ilehoria euren alaba omen; laguna beharko besteak. Ez dizkizute aurkeztu. Ikusezin egin dizute batak zein besteak. Gurasoak hain nabarmenki hordituak topatzea naturala lirudike eurentzat. Iji eta aja hasi dira. Loredira daraman kristalezko ate pareko kaiolara jo du ilehoriak airoski eta pikotxetan jarrita –matxinsaltolako iztermami mehe luxeak ditu–, purpura-koloreko untxitxo bat atera du bertatik. Besoetan jaso maitekiro eta *Trippy!*, oihukatu du. Patxo eta ferekaz josi du ondoren koneju gaitxo. Gero Rayrengana jo eta elkar besarkatu dute gogor. Azkenik, Ilonarengana hurre-ratu eta belarrira zerbait xuxurlatu ondoren, zerorri isileko begirada maltzurra luzatu dizu. Hegotxo garden arrosakarak bailituzten, hegaka bezala alde egin dute pinpirin, atedanbada ozena joaz. *Bi txolin* bezala etiketatu dituzu. Handik gutxira errugbi partida amaitu da. Hegoafrikak 44: Italiak 10. Bazen denbora dezente inork kasu izpirik egiten ez ziola.

Louis eta Ray patio aldera barbakoa prestatzera joan diren bitartean, Ilona euforiko dago. Zuek bion arteko harresiak apurtu dira. Sukaldeko barran babestuta, ardo-botila bat irekitzeko lanak izaten ari da. Ez du asmatzen. Gerturatu zatzaizkio. Botila eskuetatik kendu eta kortxo torlojua barru barruraino determinazioz sartuta, presio handiegiaz tira eginez, *plop!* Ardoaz zipriztindu duzu Ilona. Barkamen eskea. *Never mind*, dio berak, eskuaz Oeste kamiseta kakiaren bularren ubidea darraiten ardo tantak, goitik behera barreiatuz, zu zapi baten bila alferrik zabiltzan bitartean. Ardo jarioa berri on baten iragarle izan ohi dela esanez, larritasuna kendu nahi izan dio gertakizunari. Ondoren botila hartu eta bi kopak bete ditu leporaino. Topa egin duzue. Zure etorrera ospatu nahi du; euren harrera ona, oraindik ere aurrekoaz lotsa-lotsa eginda zauden zuk. Elkarri belarrira ozen hitz eginez ari zarete, Ray demonioak musika topera jarri baitu. Makro Supermerkatu kateko arrandegi sailean dabilela ulertu diozu ozta-ozta. Ez omen duela sobera atsegin, sos gutxi eta ordu asko, baina tira... Sekulako hitz-aspertu endelegaitzan murgildurik, arrandegietako kiratsa datorkizu akordura. Eta, ezinbestean *Atlantic City* filma. Nola gaualdera etxera akituta iristean, Sally arrain saltzaileak –Susan Sarandon artean oso gazte eta biziki ederrak jokatu–, kutxiloz limoi bat lau zatitan banatu, blusa askatu

eta, bere bular eta besoak limoi-urez ihinzatzen dituen artezki, patiora ematen duen leiho irekiaren parean. Opera aria gaumindu bat erradioan, demagun Maria Callas bihotz urratua, eta, –Burt Lancaster berantiarak beste behin hain maisuki jokatutako– Lou Pascal auzoko gangster zahar beroak patioko leihotik zelatan dihardu. Eta Ilona bera, filmeko Sallyren moduan imajinatu duzu bularrak, penak eta usainak limoiaz igurtziz, barruak erretzen dizkioten tristurak, zuretzako beiladunak, uxatu nahian; aurrerakako ihesean. Zein emakume tristea begitandu zaizun, atzera elkar begi-gurutzatu zaretenean.

Bigarren ardo kopa bat eskaini dizu. Haren jokoari jarraiki, elkarri besoak kateatuta egin duzue txurrut. Duda askoren artean kostatuta egin zaizue beso-korapiloa askatzea. Irri urduria egin duzue. Harraska sartuta dagoen angelu itsu hartako epelean, Ilonaren gorputz guri paparduna, bular piztuak oso hurre sentitzen dituzu, hain oparo opari egiten dizkizu. Kopa eskutik kendu dizu. Ile-metxa izerdi perladunak begietatik apartatu ditu, eta burua apur bat alde batera okertuta, eskuetatik hartuta, darizkion alkohol hats epel zein listu saltariez familiaz galdetu dizu, karameluzko tonu maneratsuan: *Say my dear, are you married?* Bikotekiderik, seme-alabarik ba ote duzun; metro beteko distantziaz ohiko galdera aseptikoa datekeena, baina elkarri hain pega-pega eginda, ia belarri dastamenean, beste konnotazio eta interpretazio bat egitera eraman lezakeena, hala uste izan duzu behintzat. Ez duzu zuk alta, zure bizitzaz sobera hitz egin nahi. Ilonaren oldar eta ipurdian min dagizun harraska ondoko marmol gorriko arasaren artean kateatuta topatzen zara. Haren eskuak askatu ezinik erabat deseroso zaude. Etxekoandarearen galderan kontzentratu nahi duzun arren, hura geroz eta gertuago sentitzen duzu. Eta bion artean metro beteko gorputz distantzia balego –proxemikan maixu zaren horrek, interesatzen zaizunean *dezentziarena* deritzozuna–, bi huskeria erantzungo zenizkioke eta berehala gaiez aldatzen saiatuko. Ez zenioke, ezta orain bezala seko mozkorra egonda ere, bikotekide finkoa edukitzea saihestu izan duzula, inolaz ere aitortuko. Ezta inoiz izandako amodioez hitz erdirik esango. Are gutxiago bizitzan zehar franko eta trakets aritu izan zarela ezker-eskuin narru-lardaskan. *Ttaka-tto eta kitto*. Zure mozkorraldietan, handienetan ere, ezin igarozko eremu birjinak gordean uzteko azeri-bertutea baituzu. Zure azpiek pailardizan jotako basoilarrak izan bitez beti zure; hain gorroto dituzu sexu-azaña kronikariak. *Say my dear, are you married?*, berretsi dizu orain ahots tremoloaz, estreinakoz haren bularren inpaktua bete-betean jaso duzula. Ingelesek, kutxiloa sastakatu bitartean esaldi dotorez josteko duten trebezia esan eta egin ditu. Edo frantsesek *pardon* esan eta takoi zorrotzez zapaltzeko duten dohain friboloaz. Edo, espainol

harroxkoek laidoztatuak suertatuaz gero, neuronen gordailu izan bide duten *kojoiak* arte toreroaz kokatzeko denbora hartuta, osti-parea esleitzeko luketeen suhartasunaz. Zuk, ordea, ez duzu bide horretatik segitu nahi. Ilonari zer eta nola erantzun pentsatzen ari zarela ordea, hesia estuzetik tenkatzera doala ohartu zara. Sukaldeko traste zikinen artean, ataka zailean aurkitzen zara etxeakoandre zentzu galdutakoaren zepoan trabatuta, hura pega-pega eginda baituzu. *Uncle Louis*, Ray bera, edo bi txolinak, edozein unetan sukaldean ager daitezkeela jabetu zara; barbakoarako edozein osagarriren bila, alkohol hornidurara, edo, bururatu zaien azken txolinkeria amatxori esatera soilki. Euretako edozein derrepentean agertzea oso litekeena da eta oso-oso itsusi jarriko litzateke gaua; arriskutsu ez esatearren. Hausnarketan ari zarela –ez duzu horretarako denborarik, baina–, Ilonak zure eskuak hartu eta aurrez ardo tantez zipriztindu diozun Oeste kamiseta kakiaren azpitik sarrarazi, bularretara erakarri, eta, haren indar higiarazleaz zirkuluan oratzen hasi zatzaizkio mantso-mantso; zuk besterik egin ezinean. Arnasa galtzeko zorian izan zara. Une batez horrela aritu ostean, geratu egin da eta *Come on little boy!*, xuxurlatu dizu, ogia zerorrek oratu eskean edo. Eskuak Ilonaren ore likatsu piztuetan mugiezin, zuztar handiko bular biribil erorixeak antzeman dizkiozu. *Come on my little boy!*, berriz ere santa-eskean. Zirt ala zart. Eta, zertxobait errotatu dituzu Ilonaren uga tzak, leun hasieran, fuertexeago gero, plazerez baino gehiago, kuriositatez. *Good boy, good boy...* esaka, ulu egin du subaju hoztuko etxeakoandreak, begiak txilotuta, estasian, esku askatu berriez hankartea igurzten hasi zaizulako susmoz hasieran, ziurtasunez gero. Azkar gertatu da dena, egoeraren larritasunaz kontziente ez zarela. Ilonaren dunbalak mekanikoki joaz haren desira durundatzen diharduzula, praktako kremaiera jaitsi dizu suabe. Galtza-zulotik esku sartu, koskabiloak ferekatu baino gehiago haztatu, errundako arrautzen kalibrea aztertzen ariko balitz bezala, eta, zakila kitzikatzeari ekin dio mantso –dena esan beharra badago, sekulako eskuarez–, esku ttiki guriko hatz lodi eta bizkorra eraztun perfektu bilakatuz, jeztearen tempoak, eta, zer esanik ez, zure zakil txeratsu sentiberaren aldarreak maisuki interpretatuz, inork inoiz egin izan dizun eskulan txukunenaz. Begietara so egin dizu, eta, *Do you like it, mon cheri?*, galdetu dizu frantses trakets baina betiere amultsuan. Zure estutasunean, ez diozu deus erantzun. *I like that you like it, mon cheri*, bota du gero, zu osoro gozatzen ari zarela egotzita. Atsegin dut atsegin duzula, ene maite.

Apopiloak artatzeko modu berezia nonbait, etxeakoandrea. Ataka estrainio hartan irudiko luke zuregan plazera, higuina, beldurra, errukia eta harridura, den-denak nahaspilatu zaizkizula; hain dirudizu zurbilduta. Muki-bala zakil puntan, zu musukatzen saia-

tuz mokoka dabilela, zerorri berriz itzuri egin nahian, –nahita ala nahigabe– eskuaz guakamolearen antzeko ore likatsudun buztinezko bol etnikoa lurrera bota duzu eta mila puskatan apurtu da. Bi gauza gertatu dira orduan. Batetik, Ilonak jokarazitako jolas likatsuaren benetako arriskuaz jabetu zara. Eta, bestetik zure aitak maiz esandako esaldiaz oroitu zara: *Ez harrotu hautsik, motel! Ez harrotu. Moztu itzak hire soroko belarrak, hire sorokoak soilik. Eta ez, inola ere ez... Ez itzak auzokoaren hautsak harrotu. Zer gerta ere...* Auzokoaren belardi oparoan segan gozoro diharduten eskuak ugatzetatik askatu dituzu supituki. Ilonaren esku birtuosoak hankartetik kostata apartatu, eta, metro beteko tartea berreskuratu duzu. Ilonaren mindura eta errezeloz beteriko begirada saihestezina gertatu zaizu. Modu otzanean, lanak finitu gabe etenarazteagatik barkamena eskatuz bezala, galtzazuloa itxi eta saloitik joan zara ihes betean.

Sukaldekoaz ahaztu nahirik, patio aldera jo duzu balantzaka. Zenbateraino zauden alkoholaz mela-mela eginda ohartu zara. Louis eta Ray barrez lehertu beharrean dira, ilobaren mozolokeria bat bitarteko. Ez bide dute aurrez gertatukoaren zantzu izpirik eta eskerrak. Saltxitxa, artaburu eta tipulak frijitzen dihardute. Sekulako itxura hartzen ari da barbakoa, hain gogoko dituzun aromak destilatzen. Goseak amorratzen zaude. Irudi-pena duzu neguko barbakoa luzatuz eta luzatuz ari dela eta ez duela nonbait, berehalakoan hasteko itxurarik. Louisi brandi botila eskuetatik kendu eta derrotean edan duzu muturrez, haren harridura aurpegi eta Rayren irribarre urduriaren aurrean. Mozkorrik egonda ere, maisuki gobernatzen du Louisek burruntzia. Interesatzen ez zaizkizun kontu propioez ari dira. Soberan zaude. Maskuria deika. Ilun dagoen korridoreko ate ezberdinak haztatuz, iritsi duzu jomuga. Komuna izugarri handia da, azulejo arrosa-argi lore-duna, bat baino gehiago pitzatuta eta bainera handi zaharkitu bat dauka eskuinetara, *jacuzzi* merkeko txorrotekin. Urre zaharreko grifoduna da konketa, ispilu ugertuduna, gainean anpulu formako bonbilladun kriseiluaz; anbar koloreko argi hitsa ematen duena. Anpuluaren bueltan sits erraldoi bat hegaldaka, kamera-geldoan bezala hegal egiten. Pentsatu gabe esku ahurraz jo eta zanpatu duzu. Eskua hauts beix nazkagarriaz zirinduta geratu zaizu.

Hotz egiten du. Bainerako hagatik bularreko, kulero, eta tangak herrestan zintzilik –larruzkoren bat ere tartean–, tailarengatik Ilonarenak behar dutenak. Etxekoandrea azpiko arropa haien baitan enbutitua irudikatu duzu, besoak buruan eta izter mardul bat besteren aurrean, pasioz zuri so: *Do you like it, mon cheri?* Galtzazuloa irekita, pailankan atera zaizu haga. Buztan-mokoaren ehuna erretiratu eta zakil esnatuxea astintzean, masturbatzeko gogo bizia etorri zaizu. Hantxe azaldu baitzaizkizu *Atlantic City*

filmeko Sallyren limoiak eta Ilonaren pulunpak elkar uztarturik. *I like that you like it, mon cheri*. Eta, ia buruz dakizun filmeko aurreragoko pasartean, Sally eta Lou Pascalen arteko elkarrizketa errezitatu duzu ispiluaren aurrean. Eszena Lou Pascal txikizkako mafiosoaren etxean gertatzen dela uste duzu, nahiz eta ez zaren ondo akordatzen. Kontua da aurrez aurre daudela biak eta erdi ilunpetan, apenas iragazten baita argirik xafladun egurrezko errezeletatik. Lou Pascalek jaka zuri dotorea eta painelua lepoan bilduta daramatza. Perla-koloreko blusa papar-hego irekiduna, berriz, Sallyk: *"I watch you"*¹, dio Louk lehen planoan. *The place where we live... I watch you. SALLY —Through my window?, arrapostu neskak harriduraz, bizkarrez ispilutik bere begi eder larriak dakuskigula. You saw me? I figured maybe somebody was there. LOU PASCAL —Did you know it was me? SALLY —You were just this guy across the way. LOU PASCAL —Why do you use lemons? SALLY —The fish smell. I'm embarrassed. LOU PASCAL —Wow! I thought maybe it was for some other reasons I didn't understand. I even went to a supermarket to look at lemons, ispilutik Sallyk harriduraz begiak supituki goratzen. SALLY —It's just to get the smell off, buelta erdia emanaz, It's nothing weird, pauso batzuk aurrera. What do you do when you watch me?, dio neskak xaloki. LOU PASCAL —I look at you. You take off your blouse, then you run the water, dio lizunki, hitzak egoki modulatu, dastatuz bezala, gerturatzen ari zaion planoan. Then you take a bottle of gold perfume and put it on the sink. Then you slice the lemons. You open a box of blue soap. You run your hands under the water to feel the temperature. Then you take the soap in your hands and...* Sallyk blusa erdi askatuz, ahuspeztu eta bularrak eskaintzen dizkio puska batez ikusi ez dugun Lou Pascali. Zaharraren esku zimurtuak agertzen dira eta ile kardatuak laztantzen dizkio luzaro, likits, ez dagokion altxor baten jabe egin den iruzurgilearen itxura hartuz. Ondoren Sallyren lepora doazkio eskuak, blusa papar-hegoetatik zabaldu, erauzi eta eskuek Sallyren sorbaldatik, lepora eta lepotik limoieta irrist egiten diete koipetsu.

Benazko poesia darien irudi zein elkarrizketen arteko ezkontze perfektuaren erruz, isuritako karesne ugaria Foxy zelulosazko paperean bildu eta komun zuloatik bota duzu. Pixa

¹ *"Ikusi zaitut, dio Louk lehen planoan. Bizi garen lekuan... ikusi zaitut. SALLY —Nire leihotik zehar?, arrapostu neskak harriduraz, bizkarrez ispilutik bere begi eder larriak dakuskigula. Ikusi ninduzun? Norbait izan zitekeela konturatu nintzen. LOU PASCAL —Ba al zenekien ni nintzela? SALLY —Bestaldeko tipo hura baino ez zinen. LOU PASCAL —Zertarako limoiak? SALLY —Arrain usaina. Lotsatuta nago. LOU PASCAL —Ene! Uste nuen agian ulertzen ez nuen beste arrazoi bategatik zela. Supermerkatura joan nintzen eta guzti, limoiak ikustera, ispilutik Sallyk harriduraz begiak supituki goratzen. SALLY —Kirtsa gainetik kentzeko besterik ez da, buelta erdia emanaz, Ez da beste ezerengatik, pauso batzuk aurrera. Zer egiten duzu zelatatzen nauzunean?, dio neskak xaloki. LOU PASCAL —Begira geratzen natzaizu. Blusa erantzten duzu, gero ur-txorrota jartzen, dio lizunki Sallyren moduan hitzak egoki modulatu, dastatuz bezala, gerturatzen ari zaion planoan. Gero urre perfumeo flaskoa hartu eta harraskaren gainean ipintzen duzu. Gero limoiak zatikatzen dituzu. Xaboi urdindun kaxa irekitzen duzu. Eskuak txorrotapean igurzten, uraren tenperatura haztatzeko. Gero xaboi eskuetan hartu eta...*

egin, eskuak garbitu, uraren zurrumbiloan Coriolisen efektua gertatzen dela egiaztatu – mozkorra zaudenetan detaile txiki eta tuntunenari ere erreparatzeko gai zaren aldetik–, eta, komunetik atera zara.

Trebelsitarren arrosa koloreko komun zapal erraldoian azpiletako tentsioak jaitsita – jetzita?–, saloi aldera jo nahi duzu atzera, baina ilunpetan eta balantzaka, ez zara akordatzen zein atek zaramatzakeen bertara: eskuinetara dagoen ate zuriak ala aurrez aurrekoak. Mugikorraren linterna piztu duzu, kostata. Bodegoien kateorratzezko koadro peripatetikoen artean, hormako argazki handi batek arreta lortu dizu. Ertz lausoko fotoan Ilona, Louis, alaba ilehoria eta azken honen antza duen beste neskatxa gazteago bat ageri dira. Ahizparen antza izanagatik, aurpegi biribilago, lausoago, amestiago eta agian artopilagoa du. Ilea, berriz, lastokaragoa. Nor ote? Udako fotoa da, ur-parke batean edo aterea, bainujantzian dira guztiak, atzean salbamenduko flotagailu gorizta bat ageri da. Uda betirako dela uste den egun bakan horietan azaldu ohi den irribarre zabala ageri dute. Duda egin ostean, aldameneko ate zuria irekitzera ausartu zara azkenean eta bi txolinen logelan sartu zara oharkabean. Garrasi ozen eta kirrinkariak egin dizkizute. Goiko pijamaz jantziak, kuleroetan harrapatu dituzu. Eskua luzatu diezu, lasai edo barkamena eskatu nahian. Nerabeentzako musika txepela ozen jarria. Porro usaina. Lagunak, ikusia sentitu denean, eskua ezkutatu du bat-batean. Gaineko ohean eserita den ilehoriak Trippy eskuetan. Bularraldera bildu du unxitxo purpura eta sekretu-txo bat kontatu dio belarrira, zuri ozarki begiratuz. Ondoren kaskezurra ferekatu dio lizunki. Iji eta aja hasi dira. Atea itxi duzu. *Txoliñak! Tako-tako txolinak!*

Etxe horretan ate bat ireki ezkerre, sorpresa berri bat azaleratzen zaizu, zein baino zein larriagoa. Irudiko luke, ferietako Horroreen Trenean zoazela, gunen batean sorgin-erratza, bestean balbe-igitaiduna eta azkenik Frankensteinen munstroaren esku zailduak lepo aldean bilduta dauzkazula. Korridorean barrena itsumustuan zoazela, erre usain sarkorra nabari duzu. Saloira itzuli zara, Ilonarekin atzera topo egiteko beldurrez. Hutsik da. Patiora jo duzu gero; sekulako ke lainoa bertan. Ilona kristorenak esaten ari zaio senarrari. *Stupid, useless* eta hizkera entenditu beharrik gabe ulertu dituzun beste hainbat perla. Ia joka hastekotan ere. Louis lur-jota dago okre-koloreko horman bertan, burumakur. Ray irribarre izoztuaz da, non sartu ez dakiela. Eta arestian Ilonaren ezti probatu berri duzun horrek, lurrak irentsi zaitzan desioko zenuke. Parrillaren gainean dena kiskalita dago: tipula hausterreak, saltxitxa momifikatuak, azpizun karbonizatuak... Guztia da desolazioa, hondamendia. Artaburu kiskali txondortua suhatzarekin hartu eta auzokoaren patiora bota du Louisek amorrus.

Hasi baino lehen amaitua da antza, neguko barbakoa. Panorama desolagarri horren aurrean festarenak egin duela ziurtat jo duzu. Ondo bidean, hamar minutu barru etxe malapartatu hura utzi eta hotelera itzuliko zaitu Rayk. Eta ez zara damu. Guztiak darama bide horretara. Baina zure sorpresarako, Ray mairuak autotik zekarren laurogeiko pop super-arrakasten CDa atera du poltsikotik, eta, *Let's go dance!* Goazemazue dantzara!, edo, dagigun dantza! deiadar egin dio izebari eta honi aurpegiaren kolorea zeharo mudatu zaio. Rayk dantzarako besoa eskaini dio galaniaz eta besotik helduta saloi aldera jo dute pinpirin, *minuet-etako* pauso galai bezain xebreak imitatuz. Louisi begiratu diozu eta honek sorbaldak goratu ditu, mutu, ezjakintasun eta harriduraz. Ilonarekiko beldurrez –nork bere motiboak daukazue–, atzeratu egin duzue Louisek eta biok saloirako itzulera. Zoruan barreiatutako garagardo eta ardo botilak zakar-poltsa batean sartu ondoren, patioko kuxidadea garbitu baino gehiago, lekuz aldatzen eman dituzue hurrengo bost minutuak, nahiz eta ordurako hausterreak erabat estalia duen patioko zorua. Txerri eginda, nahikoa denbora igaro dela iritzi duzuenean, bataila ondoko paisaia laga eta saloira jo duzue. Eta zeuen sorpresarako, dantzan topatu dituzue Ilona eta Ray. Ero moduan, ezer gertatu ez balitz bezala. Ilonak *top* estu zuri tira finduna jantzi du, bihotz forma osatzen duten ezkata distiradunekoa. Legins pirata zuriak ipini ditu, ixa formako zango okerrak nabarmenago egiten dizkietenak, eta takoidun sandalia zuriak. Ilun dago saloia, zapi arrosaz estalitako lanpara batek apenas argizatzen du. Louis eta zerorri ere dantzan hasi zarete, modu kaxkar ortopedikoan. Ez dakizu, edo, ez zenuke zehazten jakingo, zenbat denboraz aritu zaren dantzan. Gogoan duzu –hori bai– izugarri dantzatu duzula eta bere garaian erotik gorroto izandako kantuek izan direla asko eta asko. Edaten segitu duzula ere argi dago: whisky, gin, brandy, koka-kola, ardo eta euren arteko konbinaketa guztiak turrustaka erori zaizkizu, Ray sommelierak eskura lagatako edozer zerrikeria, esaneko hartzea lerratzen zatzaizkionez. Hain mozkor sentitzen zara, ze irudipena duzun egunak eta gauak kateatzen dituzten *zapó* delako errusiar amaigabeko parranda baten baitan harrapatuta zaudela. Telebista piztu du Rayk. Laurogeiko hamarkadako bideoklipak ageri dira kate tematiko batean. *Duran-Duran* iruditu zaizu estreinakoa. Chris de Burgh-en *Lady in red* degutantea ere ez zen urrun ibiliko. Alkoholezko gandu batek zure ikusmena izorratzen du. Hortik aurrerakoan kontua galdu duzu. Apunte soilak baino ez. Une konkretuak. Luzaz aritu zara dantza bizian, harik eta *Karma Chamaleon-i* garaia heldu zaionean, akiduraz eta apur bat bentzutua –kanta hura bihotzean gordeta duzu–, sofara bota duzun zeure burua. Aldamenean, Uncle Louis erdi etzanda dago, brandi godaleta bati hizketan. Herbeere-

tako zein entrenaitzaileren antza ote duen tipo arraiok. Norena, baina?, zure baitan pentsatuz. Leo Beenhakker-ena? Zaharregia agian. Louis Van Gaal? Ozpinduegia. Patrick Kluivert? Zopatuegia. Nor ote? Eta orduan bai, ostia! Guus Hiddink, atera zaizu. Dударик ez. Haren berbera da zure laguna.

Erreparo pixka bat eman dizu gizon ttalakakidearen ondoan esertzeak, lotsa apurren bat ere sentitu duzu, eta, sukaldean gertatutakoa llonak berak senar edo ilobari kontatu eta festa zapuztuaren beldurraren enara hegan pausatu da zure gogotik une batez. Baina Uncle Louisekin hizketan hastearekin batera apaldu zaizu larderia. Haren ahots gozo pausatuak sosegatu zaitu, biolontxeloaren boz tonu egur noblezkoak, hizkera modulatu deklamaziozkoak, zurekiko adeitasunak. Solasean hasi eta berehala barez lehertu zarete, izeba-iloben dantzakera xelebrea dela eta, euren gainean txantxak eginez. Hazita dakusazu etxeoandrea. Titiak gora, titiak behera. Susmo bat ere baduzu. Irudipena duzu sukaldeko pasadizoaz geroztik etxeoandreak ikusezin egiten dizula. Irudiko luke zuekikoa ez dela gertatu ere egin, edo inoiz gertatu bada, beste denbora eta espazio dimentsio batean izan dela, eta ez hantxe bertan, sukaldea salatik babesten duen barra eta harraskaren gunen ilunean, nobela erotiko merkeenen modura –zer lotsa!–. Arestian gorputzeko ateak zabaldu dizkizun andere dantzariak ez baitizu begietara so egiten sikiera.

Bien bitartean zuek biok, Saldivia eta Louis, –adargile eta adardun– sofan hain zabarki jesarrita, etzanda ez esatearren, senidetuta dirudizue. Louisen adarren gerizpean bonbon zautza. *Ez dakusan begik, ez ahalgerik*. Etxekoandre eta zurekiko pasarte likatsuaz oroitzuz, Shakespeare datorkizu burura –dena baitago Willengan ala Willengan dena, nola zen?–, eta haren *All's Well That Ends Well* hartako Rossellóko Kontesaren bufoiaren hitzak datozkizu gogora: *“He that ears my land and spares my team and gives me leave to in the crop; if I be his cuckold, he's my drudge: he that comforts my wife is the cherisher of my flesh and blood; he that cherishes my flesh and blood loves my flesh and blood; he that loves my flesh and blood is my friend: ergo, he that kisses my wife is my friend.”*² Nola ahantzi bufoi jakintsuaren koilare-ale marfilezko horiek? Une bakan batez Louisen begi biribil onberei Rossellóko bufoiaren hitzen lurrina sumatu diezun arren, –llonarekikoaz jakin eta onartu ere egin ote ditu morroiak?–, berehala jabetu zara, ezetz, ez dela inondik inora posible sukaldekoaz ohartu eta are gehiago, onar-

² Soroak goldatzen dizkidan horrek, nire idiak pausatu eta uzta garairako atsedean ematen dit. Ni haren adardun banadi, izan bedi hura, aldiz, neke-lagun: emaztea pozkidatzen didanak, nire haragi-odolak artatzen ditu; eta, nire haragi-odolez gozatzen duenak, nire odol-haragiak laketzen ditu; horregatik, nire haragi-odolak maite dituen nire laguna da: ergo, nire emaztea gorteiatzen duena, laguna dut.

tzearen ondorioz, zuri bixkarreko bat eman izana. Egiazko bizitzan, gauzak oso bestela izan bide dira. Une hartan zure aitaren zapelatzak baxu hegaldatuz, honako esaldia akordura elikatu dizu mokoaz, zeinak dioen, nor bere soroak ondo zaindu behar ditu-ela; ze pulamentuz ez zaintzeak, besteren belar gaixtoak txertatzearen zigorra lekarke-ela; eta ez laudorio, ez txalo eta ez onespén. Musikako isilaldiak bezain beharrezko jo dituzu une hartan bizitzako isilaldiak. Eta beldur apurrak uxatzeaz gain, euforia apur bat eman dizu. Kontuak kontu, gustura hartu baitzaitu Louisek sofalagun; hainbeste, ze be-soa zure sorbaldan bermatua duen gizonak; ia itsatsirik, *My frrriend!*, esanez oles egin dizun.

Dantza zoroan ari diren izeba-iloben akelarreari beha, zuen abelera gozoan, irudiko luke Sesamo auzoko *Muppets* saioan teatroko palkoan eseri ohi ziren harako Statler eta Waldorf zaretela. Ikuskizunaz etengabe kexu ziren aiton zahar irri-maltzurak, baina artis-tak gupidagabe larrututa ere –*Fozzie* hartzaren txisteak batez ere–, astero itzultzen ziren teatroko besaulki onenetara, masokismo artistiko putasemikoa deituko geniokeen pa-tologia estrainio bat kultibatzeraz –opera areto zein futbol zelai askotan sarri nabar-mendu ohi denaren antzera, bidenabar-. Eta Saldivia eta Louis, zuek biok Statler eta Waldorf panpinengan haragituta, berdín jokatzen ari zarete izeba-ilobaren dantza libre eta desinhibituaurrean. Eurak kritikatu, euren beharrez. Bitartean Ray puztu eta puztu ari da, dantza pistako errege bihurtzeraino. Harrigarri zaizu hain gaztea izanik zein maitasun eta lotutasun ezaz gozatzen duen ezagutu ez dituen laurogeiko hamarka-dako musikez. Inbidia apur bat ere eman dizu. Eta zure ondoan zu bezala erdi etzanik den Uncle Louisi besoa bizkarrean bermatuta, trapuzko mihiaz aitortu diozu maite ditu-zula etxe estrainio hartako biztanleak. Aitzaikia bat baino ez diezu atera Trebelsitarrei, laurogeiko hamarkadako maitale zoroak diren aldetik. Gorroto duzu hamarkada lazga-ri hura. Horregatik agian, sekulako alamena eman diozu ondoren laurogeita hama-rreko hamarkadaz, aditzera emanez askozaz ederragoa izan zela, politika, arte eta kul-tura aldetik. Aurpegira begiratu diozu sasikume eta adarkumeen anaidiko buru den Louis sofalagunari. Oraindik ere barneratuago nabaritu duzu, sofa likatsua bihotzeko lagun kalaxkakidea fagozitatzen ari den piztia balitz bezala. Baiezko zeinua egin dizu. Ez dakizu onespénarengatik ala behingoagatik isil zaitezén. Eskua kokospera eraman du, hausnarketa sakon bat egin nahiaz edo zer edo zer. Ondoren, biboteko bixarrak fere-katu ditu luzaz, ahoa zimurtu du eta afrikanerrez birao egin. Isilune luze baten ondoren, zuri begira, *Never mind*, diosta errusiar baxuaren boz grabe ultrahilobikoaz. *We are all a bunch of losers*. Ez kezkatu. Galtzailekume hutsak gara denak.

Maskuria deika atzera. Kostata jaiki eta komunerako itxurak egin dituzu, baina Louisek besotik estu hartu eta ezetz gizona, joateko otoi loredira eta husteko bertan lasai, ez ote dizu ba agindu. Kristalezko ate lurrindua ireki dizu. Hotza. Beste aukerarik ezean, lotsatuta irten zara sastraka idor eta belar burusoilduko loreki kokorrera. Pare bat aldiz estropezu egin eta erortzeko zorian izan zara. Sekulako hotza egiten du. Izerditan zaude. Izarrak ñir-ñir. Non garaztatuko duzu? Aurrera egin eta landare igokariz mukuruden adreilu okreko harresia bustitzen hasi zara lasaitu ederra hartuz. Azken pixa tanten erreklamoz zakila astintzen ari zarela Trippy untxi purpura begira-begira duzula iruditu zaizu. Duda egin duzu une batez ez ote dizun famili ganoragabe hartako edozeinek drogaren bat sartu edarian. Ordurako dena zaizu arrotz Saldivia, guztiak erabat eskutatik ihes egin izanaren sentipena duzu. Seko mozkorrik zaude, gorputz txarrez eta loki aldeko buruko min gorrez. Trippy etxeko edozein adabakietan, gutxiena uste duzunean azaltzen ari zaizunez, purpura-koloreko untxiarekin obsesionatu zara, hainbeste non nonahikotasunaren dohaina duela sinetsita zauden. Marrazki bizidunetan bezala Trippy bakarra ez baizik eta bi, lau, zortzi hamasei, hogeita hamabi, ehunka Trippy, zelulak bailiren tai gabe multiplikatzen imajinatu dituzu... Eta Trippy klonatu horiek nonahi dabiltzala, zu izorratu nahian. Trippyen plaga bat imajinatu duzu, Australiako harakoaren modura. Eta, Trippy, zure asmazioa balitz? Zure paranoiatako bat? Arnas falta sentitu duzu. Kristal lurrinduko ateari jo eta jo hasi zara. Suabe hasieran, urduri eta fuerteago ondoren. Inork ez dizu zabalitzen. Dantzan segitzen dute malapartatuek, zuri ikusezin eginez. Musika topera da, *Spandau Ballet*. Zorabio antzeko bat. *Ostia!* Nork deitu dizu neguko barbakoa hartan muturra sartzera? *Ez harrotu hautsik motel! Ez harrotu!* Zorabio antzeko bat sentitu duzu. Barrenak erreta gero, korrokadak, arnasestua eta botagura. Denborarik ez eta enbor moztuko buztinezko murkoan bota duzu txahala. Berriz ere kristalezko atera gerturatu zara baina orduan ez duzu itxoin behar izan, ze Auntie Ilonak ireki dizu atea, eta, irribarre zabalaz, *Are you OK, mon cheri?*, bota dizu ahots ezititsuaz, xomorro-xomorro, azaletik xalo baina barrenetik azpizapo jokatuz. Zu kanpoan luzaz edukiarazita, aurrez bete gabeko lanegatik, zu izorratu eta zigortu nahiz ez ote dabilen sinetsita.

Iribarrea simulatu duzu saloian sartu zarenean. Rayk begirada galduarekin esaldi ulertezina bota dizu. Ilona atzera dantzan hasi da, besoak gora, zilarrezko uztaidun eskuturrak modu sasi arabiar edo andalusiez errotatuz. Erabat txikituta, sofan jesarri zara. Gogo ospeldu zaizu. Bertan da, Louis zure aldamenean botata, sabaiko kristalezko bolan begirada finkatuta. Ray lurrean eserita dago eta musika aldatzeko duen umegaiztoa-

ren temaz, –hau bai, hau ez...– etxean dauzkaten CDen zapata-kaxetan lardaskan jardun da, gustukoenak sailkatzen. Halako batean, *We are immaculate* kantua entzungarri. Laurogeiko hamarkadakoa izanagatik, gaindiezina zure iritziz. Ray eta Ilona elkarri estu helduta dantzan jarri dira. Ilonaren buru eroria Rayrean bermatuta. Zinkurin hotsa. Aldamenera begiratu duzu. Louis negarrez ari da. Ilona, berriz, begiak itxirik, minduraz bezala, buru goratuari bueltak emanez. Negar isil, atsekabetua da sofalagunarena. Horren aurrean ez dakizu zer egin, edo zer esan. *So she named*, horrela zuen izena bota dizu Louisek. Nork? Nakarezko tanta urdin, arrosa eta gorriak dituen gurutze lakatura bideratu du begirada, *Immaculate* ipintzen duen pelutxearen xingolaraino gero. Musika horrek oroitzapen mingarri bat, tekla oso gaizto bat jo izan balu bezala. *She was just fourteen...* Hamalau urte baino ez zituen, jarraitu du bakarrizketan, zu han ez bazina bezala. Ez dakizu, ez zara oroitzen, zein garai zehatzetan hasi zaren susmatzen, jakin ez beharrekoa; orain sofalaguna hitzerdika narratzen hasi zaizuna. Orduan dena argi ikusi duzu, korridoreko fotoan ageri zen neska gazteenari zegokion Trebelsitarren puzzlearen fitxa galdua, nakarezko gurutzea, Wendy pelutxea, *Immaculate* ipintzen zuen xingola, Louis Trebelsiren negar atsekabetua, Ilonaren erraietako mina...

Hortik aurrerako guztia borborka doakizu. *Immaculate* hitzaren ordeztan, *she* pertsona ize-nordaina erabiliko du aurrerantzean Louisek. Diru-zorrotik foto-sorta maiztua aterako du. Neskaxka ilehoria saskibaloia antzeko kirol ezezagun bat jokatzen. *Netball*, zehaztu dizu. *She was a marvelous Goal Shooter. She played like an angel*, atera zaio. *She was the best at High School*. Motots luze batekin, baloia uztairatzen ageri da. Beste foto batean festarako belaunetarainoko gona arrosa argi arin zein txarol doratuzko *ballerine* zapataño laxodunarekin ageri da. Ilauna, lausotua, pastel-kolore modukoa da fotoa. Begi handi urdin eta inozentzia osoz. Alabaren gaixotasunak ARC erakundeko lana galtzera bultzatu zuela... *Immaculate fools* taldearen kantua supituki amaitu da eta eraitsi egin da Louis. Eskuak begietara eramanez ditu. Besoa sorbalda bermatu diozu. Ilona dantzan ari da, baina zuei begira. *She was, she was, she was...* Hainbesteko *shewas*-ek lokiak kolpatu dizkizute gogor. Oihu egin nahiko zenuke, arroketo eremita aszeta baztertuenak gauerdiko trumoituan botako lukeena: gorra, sakona eta azkena.

Trebelsitarren neguaren elurretan lehen odol-aztarrenak antzematean, nahiago dukezu ezer gehiago ez jakin, ez xerkatu, ez igarri, eta ez ohartu. Eta, oso bestela, desioko zenuke eurekiko tarte handia utzi, saihestu, ilki, eta, zauden arratoi-zulotik beti betiko ihes egin. Baina ezinbestean, Louis Trebelsi, etxe eraitsiko gizonak hizketan borborka segitu du, esplika ezinezko behar duen alabaren galera esplikatuhian: *She was, she was, she was...* Eta, mozkor-mozkorra egonagatik, jabetu zara pozak zein diren bozkario eta bridarik eza, baina penak zein diren mingots eta soraio, aurkitzen zaren egoera etilikoan. Nola bultzatzen zaituzten tristura etilikoek ordura arte gorderik zenituen arroka, harkaitz eta amildegien aurka; nola arrastatzen itzulerarik gabeko korronte, zurrunbilo eta estolda pozoituetara. Zein musika uherretan murgildu den zure sofakide dohaka-bea: *She looked like a porcelain doll...*, portzelanazko panpina zirudiela aitortu du. *Per-tza bete ur eskatu zigun... Immaculaten gantzik gabeko esku kristalezkoek... Laguntzarik gabe lortu zuten konketa jaso... Eta, eskuez aurpegia freskatu zuen luzaz... Antzinatek, arbasoengandik ez kontzienteki jasotako keinu bat, erreflexu bat, jokatzeko ariko balitz bezala. Prest naiz, adierazi nahian, edo, Egun handira arte. Inor baino helduago; inor baino prestatuago eta inor baino bizkorrago. Une hartan, Louisen begi izutuek zuri begiratu dizute laguntza eske. Malko bat isuri du. Ilona bazterrean da, eskuaz begiak estaliz. Gaua egin da etxe hartan. Gandu beltz horrek zerorri bete-betean harrapatu zaitu. Dena pikutara doan une latz eta tinkoaren aurrean, Rayk jauzi mortal hirukoitzaren hautua egin du. Ezagutzen ez duzun kantu bat ipini du, *Sugar Man* delako balada ospel edo letania, bertako rock talde batena edo behar duena. Eta, ondo atera zaio apustua. Ilonak eta Louisek elkar besarkatu dute eta abestiak iraun duen denbora guztia elkarri hitz goxoak esanez besarkatuta eman dute. Musikak salbatzen gaituela bururatu zaizu orduan. Gero beste kantu alaiago batzuk etorri dira, giroari eustekoak eta Ilonak eta Rayk dantzari berrekin diote. Lasai antzean hasieran, narrasti-dantzan geroago. Louis zure ondoan da, bere barnean sartuta. Sakonki sentitzen dut, esan diozu, hari aurpegira begiratzeko adorerik gabe. Eskuak sabel gainean txirikordatuta dauzka. Begiak erdi itxirik, minduraz. Ohartu zara zubi bat eraiki dela Louis eta zure minaren artean. Inori aitortuko ez zeniokeen bihotzeko zure min handia aletuko zenioke gizon ezezagun kuttun horri; Louis eta biok barren errausturiko mongolfier huts bana zareten aldetik.*

Bee Geesen *Tragedy* ari da zure tinpanoak tai gabe kolpatzen. Barbakoa erratuaren erre aroma nardagarria etorri zaizu kolpean. Begi erdi itxiekin dago Louis, lo-sustan. Trippy erraldoi bat begitandu zaizu, hain zaude obsesioak hartuta. Louis zure sofakideari kontatuko zenioke aitarena. Ze hari begira ohartu zara Afrikarako bidaiak nekagarri hura hutsala izaten ari dela, aurrerako ihesaldia. Hil-hurren duzu aita Ôchrelandgo periferiako zahar-etxe batean. Munduaren azpilean mozkorrik egon ordez, haren ondoan beharko zenuke, hari besoa ferekatuz, gaitzari begietara so. Baina zuk herio azeriari begirik ikusi nahi ez, antza. Behin bakarrik bisitatu duzu Betiereko Karitatearen mojek gobernatzen duten *Zazpigarren gaztedi* izeneko zahar etxean. Hiri aldirietako eraikuntza arrazionalista batean da, arboladi koxkor bat ere badu. Bisita motza izan zen. Zainketa aringarrietako sailean zeukaten zundaz beteta. Oso zurbil topatu zenuen, oxigenoa hartzen. Hitz hutsal batzuk gurutzatu zenituzten. Ohetik jaikitzekeo apetatsu zen. Agontzen lagundu zenion. Kostata, serumaren esekitoki gurpilduna hartuta korridorearen barrena mantso ibili zineten, harik eta leiho baten parean geratu behar izan zenuen arte, hain ari zen arnasestuka aita. Leihotik begira jarri zineten isilpean. Hiria inguratzen duen mendilerroa apenas ikus zitekeen hodeien erruz. Zuek bion begiradak elkartu egin ziren une batez. Gogorra izan zen aitaren behinolako begirada zorrotzaren iltzeak zugan josita sentitzea. Berunezko arratsalde zela gogoan duzu. Uste izan zenuen une hartantxe hegazti hegalaria bat azalduko zitzaizuela begi bistara eta aitak, Zapelatza! oihukatu eta horrela apurtuko zuela bion arteko urteetako inkomunikazioa. Zure aitak egin ohi zuen moduan, mendi, itsaso edo autoz edozein hegazti azaldu eta horrela baitaiatuz. Zapelatza izan ala ez izan, harentzako tamaina jakin batetik aurrerako hegazti guztiak, zapelatzak. *Berdin egingo ote du orain? Ba ote zapelatzik hemen, munduaren ipurdian? Ba ote, aita dagoen lekuan? Gogoz deseatu zenuen hegaztiaren etorrera.* Inoiz baino gehiago. Ez zen, ordea, zapelatzik agertu. Aitari unadura handia ikusita gelara itzuli zineten, berriz ere isilpean. Hitz pare bat gurutzatu txori itxurako erizain mokoker antiojodun batekin eta ospa egin zenuen. Irteerakoan haren gelako beiraterantz begiratu zenuen. Euria zarra-zarra. Zuri begira zen aita dudarik gabe, bata urdin ilun erdi ireki eta pijama marradunaz, haren sudur kakoaz, hegazti mitologiko, pantokrator edo beso luzeko txinatar itzala balitz bezala. Unatuta zu, eta mela-mela. Une horretan azkenetan edo hilik behar duenak. Baina nahiago zuk Saldivia berri lazgarriak kanpoan harrapa zaitzan; edozein hotel anonimoetan telegrama, fax, dei, email edo Whatsapp tristea jasotzea: *Aita hilik. Stop.* Ez duzu adorerik alta, aldi baterako bidaiatzeari laga eta hura azken egunetan artatzeko. Zahar-etxera doan 8. tranbia linea hartu eta gizalegezko

bisita triste bat sikiera egiteko... Errukirik ez duzu, Saldivia. Eta, zuk nahi izan edo ez izan, zahar etxean ikuskatu ahal izan ez zenuten zapelatzak bere bidea egin eta Europatik, Afrikaren Hego muturrean aurrez aurre topatu duzu. Eta ez; ez zara ausartu sofalagun kuttunari zure baitan den neguaren berri ematen. Hark haragi-bizitako mina erakutsita ere. Une hartantxe gozoro lo dautza. Estaltzen zaituen gandu beltza burutik erauzi nahi duzu. Amesgaiztoaren zirkulu dantesko horretatik ilkitu, kosta ahala kosta. Baina penagariaren hurrengo den egoera hartan lagun zaitzakeen bakarrak, Louisek, umekiro lozorroan dirauen bitartean, Ray eta Ilona telebistako bideoklipaz baliatuz, *Bohemian Rhapsody* ari dira kantatzen, sufre eta txerren-hazidun sundaz, elkar ahaidekeriaz besarkatuz. Rayk eusten duen balizko mikrofono alkatxofa bati zuzenduta, ozen eta bi aho-tsetara kantatuz. Kanta hura performatzen duten lehen aldia ez dela nabarmen salatuz. Eta, aitortzea zail bazaizu ere, emaitza nahiko duinarekin. Kantua amaitzean sofatik jaikitzea lortu duzu ozta-ozta. Rayrengana jo eta eskale baten moduan garturatu zaitzaizkio. Besotik heldu diozu. *Goazen etxera, Ray; etxera esan diozu, hotelera esan beharrean.* Kasu izpirik ez. Izeba-ilobek ero moduan dantzan segitu dute. Metro batez aldendu zara. Pentsamendu ilunak. Zure aitak maiz esan ohi zizun hura berriro ere buruaren bueltan hegaldaka. *Ez harrotu hautsik, motel! Ez harrotu. Moztu itzak hire soroko bellarrak, hire sorokoak soilik. Eta ez, inola ere ez... Ez itzak auzokoaren hautsak harrotu. Zer gerta ere...* Nork esango ote zizun aitaren baratzeke letania zahar, salmo, mantra edo dena delakoak honaino, munduaren azpilaraino segituko zizunik? Noiz eta orain? Zure Ôchreland berde, hertsi eta euritsutik, honaino hegan segituko ote zuela zapelatzaren formako mamu hegalariak? Noiz ikasiko duzu lezioa? Nork esango zizun, aitzitik, munduko azpiletako leku hartan berotasun pixka hura jasoko ote zenuenik familia zartatu ganorabako bezain maitagarri haren baitan? Eta irudipena duzu Hegoafrikan Trebelsitarrenean bizi izaten ari zaren negua luzatu eta ipar hemisferiora laster datorkizukeen neguarekin teilakatuko dela. Minetik ihes egin nahi eta mina atzera zilarrezko bandejan opari baitakarzu.

Eta deseroso sentitzen hasi zara. Okela errearen usain sarkor nardagarriak, izeba-iloben tribuaren dantza obsesibo erdi ahaidekeriazkoak, bi txolinak, Trippyren agerpen benazko ala alegiazkoek, etxeoandre otzan antzeokoaren ifrentzuak, erdi bromazko erdi benazko orgia sataniko baten itxura ematen diote hori guztiari. Eta zu hotelera eramateko batere presarik ez duen Rayri orain muxu, orain osti-parea emango zenioke. "*Latino, sácame de este círculo infernal*", erregua gogora. Esnatu da Louis behingoan. Harengan ipini dituzu esperantzak. Hotelera joan beharrean zarela erregutu diozu. Ia

ahuspeztu ere egin zara. *I need to go home*, esan diozu zehazki. Berehala ulertu dizu. Hark Ilona geldiarazi eta etxeoandreak musika bat-batean amatatzean bukatu da festa. Esker onez, Louisi gerturatu zatzazkio eta nire anaia zara, aitortu diozu. Zehatzago adierazita, *My fucking brother* esan diozu, gogor estututa. Argiak piztu dira. Gaualdi-rako utzi dizun *Sprinboks-en* kamiseta nazional berdea –dagoeneko izerdiaren laguntzaz bigarren azal bilakatu dena–, erauzten hasi zaren arren, ezetz, gordetzeko euren oroigarri ez ote dizu ba esan Louisek. Musu eman diozue elkarri, lider sobietarren modura. Bera ez beste guztiak kanpora atera zarete.

Sekulako hotza egiten du etxeiko atarian. Kamiseta hutsean da Ilona. Begietako erri-mela pailazo negartiaren modura lausotuta dauka eta zuztar markatuko kamiseta izerditua gorputzera itsatsita du. Apartean hartu zaitu. Eskuak hartu dizkizu. Oso estu besarkatu duzue elkar, haren titi oparoek geriza eman dizute berriz ere; behar-beharrezko zenuen besarkada izan duzu, bien arteko su-eten efektukoa, eta, teknikoki kontsolagarria, txikitan amak eman ohi zizkizunen modukoa. *My little poor boy*, edo horrelako zerbait xuxurlatu dizu, negar zotinak ia ezin ezkutatzuz. Masailean fereka eta atximurraren tarteko zerbait egin dizu. Zuk etorri zaizkizun hitz goxoenak esan dizkiozu ordainez. Hurrena laster itzuli eta hutsik egin gabe egingo diezuela bisita agindu diozu. Une hartan soilik jabetu zara, ordu batzuk lehenago ezagututako jende klase bat zein sakonki maitatzera irits zaitezkeen. Zeure buruaz harritu zara. Zuk, Saldivia, askotan erlazioetan axolagabe, horkonponeko jokutzen duzun horrek. Bai Louis, bai Ilona eta bai Ray gau luze hartan muinetik modu zentzugabean maitatzera iritsi zara. Baina maitatzen dituzun modu berean etxe-barne eraitsi hura betirako uzteko behar eta gogo bizia duzu. Zure barneko hautsak harrotu izanagatik, sekula zapaldu behar ez zenuen gunean jausi zaren irudipena duzu. Neguko barbakoa bezala barren-barrenetik txondortua, errauts bilakatua. Negu gorriko errautsak zure betazaletan. Askatu dizkizu Ilonak eskuak behingoan. Autoan sartu zara. Zuri begirik kendu gabe jarraitu du. Amorratuta zaude. Eskua zu zauden leihoaren parean pausatu du Ilonak. Hatzez beiran kolpetxoak. Beltz bat eta bi kortxea. *Mon che-ri, mon che-ri, mon che-ri*, daktilografikoki tai gabe diktatuz. Autoaren motorra piztu da. Eskua leihotik kendu du behingoagatik. Berandu arte geratu da etxeiko atarian tarteka besoaz agurtuz. Hurrena laster itzuli eta hutsik egin gabe egingo diezuela bisita agindu diezun arren, bikotea berriz ikusiko ez duzula ongi bai ongi dakizu. Hego hemisferioko negua, iparrekoarekin kateatu den ganean. *Goiz negu, bi negu.*

-4-

Minotauroaren labirintotik atera izanaren sentipenez, zure gorputz-arima uzkurak baretu dira. Goizeko laurak edo izango dira Trebelsitarren etxe malapartatua utzi duzue nerako. Rayren begirada irakurrita zurekiko suminkor dela ondorioztatu duzu, izebarenenetik goizegi atera izana leporatuko balizu bezala. Ez du txintik atera puska luze batez. Gidatzeari lerratu zaio. Mirakuluz bada ere, lortu du Rayk Hotel-Casino Peermont-era zuek biok onik garraiatzea. *Do not entry* seinalea dakarren burdinazko haga ireki dizuen polizia txakurdunari esaldi pare bat bota diozue, mihi-lehorraren imintzioak egin ez eta hoteleko parking irekian sartu zarete mantso. Autoa geratu du Rayk, motorra itzali gabe. Begietara begira, bi aste barru Emma-Ray txikiari ebakuntza egin behar diote, bota dizu. (Zu isilik), Ez. Ez da grabea, amigdala kontu bat baino ez, segitu du. (Isilune are luzeagoa). Baina beldur naiz; hain da txiki eta hauskorra... Ardikiro begiratu dizu. Besoa sorbaldan bermatu diozu. Lasai, erantzunez (lehenengo tontakeria). Dena ongi aterako da (bigarrena). Edozer gauzetarako, hemen naukazu (azkena eta oke-rrena, handik astebetara ia bi mila legoatarra izango baitzara).

Eta honenbestez, amaitu da bi negu iraun duen gauaren kronika. Hego hemisferioko negua iparrekoarekin kateatu denekoa. Agortu da agian bidea topatu ordez, ez idaztea, ez xerkatzea, ez abiatzea, eta oso bestela, ahaztea, tarte handia uztea, betiko buruz behera lurperatzea merezi zuen neguko bidaiak. Idazleak sasikumeak gara, ordea. Ray eta biok, Hotel-Casino Peermont-eko parking irekian zaudete, elkar agurtzeko momentu hunkigarrian. Une erdiragarri horretan pentsatzekoa da elkarri beti betiko odol-anaiak izango zaretela aitortzea. Trebelsitarrak beti betiko bihotzean eramango dituzula zerorrek gaineratzea. Elkar sinbolikoki malutatzea. *On Monsters and Men* taldearen CDa ipini du Rayk, eta *Little talks* kantatzen ari den Nanna Bryndís islandiarraren ahots glaziarrak distilatzen duen bakardade sentimenduak, intzigarra daragite zuen begi-

gogoetan; baita Rayrenetan ere itxuraz. Denak bultzatzen du Saldivia, zure neguko bidaia triste honen kronikari naizen honek, barbakoa errearen istorio gordin bezain eder eta sentimenduzkoaren gaizkile naizen aldetik, –erredimitzeko bada sikiera– taxuzko amaiera emango diodala; apurka apurka *diminuendo*, *decrescendo*, *smonzando*, *stinguendo* edo *morendoan* jaitsi, eta, nola bitsa hondarretan, desagerraraziko dudala, soinu handirik egin gabe amatatu. Aitzitik, iraungitzearekin batera, istorio honen berri duen ororen bihotzean kondar argi finduna, edo erreberberazio estrainio iraunkorra opari lagako zaiola. Gertakizunen ur-emariak bion arteko anaitze bidaiarenak egin duela pentsatzera garamatza. Malko potoloak irtengo zaizkizue, gauza hagitz ederrak esango dizkiozue. Esate baterako: *Europara egitera zoazen bidaiari, ez ahaztu gero Ôchreland bisitatzea. Ez hutsik egin, gero! Jakina baietz elkartuko garela. Emma-Rayren ebakuntza igarotzean, falta gabe hots egingo dizut eta horren moduko boutadeak esango dizkiozue elkarri. Eskuak irmo bolantean. Little talks agortzear dela, gingilean itodura nabari duzu. Boys don't cry. Azken hitzaren bila zabilta Saldivia, ederrenaren bila, ginga gorri ezti-potoa. Nora joan ote dira zure komertzial perfektuaren erretolikak? Bila eta bila ari zaren arren, ez zara esaldi egoki bat taxutzeko gai sikiera. Zezelka ari zara. Begirada uxoa gurutzatu diozue elkarri. Denbora ahitzen ari zaizue. Azken hitz horren bila, ederrenaren bila zabilzan arren, hitz horrek sortu nahi ez. Euria hasi du, eme eta hotz.*